

Úvodem:

Motto: Franěk Jan Vavák: „Zlatá věc jest paměti spisovati.“

Mnohdy marně přemýšlíme a hledáme nějaké sebe skrovnější zprávy o tom, jak to neb ono za minulých časů bývalo, co a jak se dělo, kdo o prospěch obce se zasloužil, po případě jaké nehody a z jakých příčin naše předky stihaly.

Takových nesnází bychom dnes neměli, kdyby za minulých časů bývaly v obcích vedeny řádné pamětní knihy, do kterých byli by naši předkové zaznamenávali všechny důležité příhody, které v obci nebo kraji se udály.

Ještě více však musí každému býti líto, že mnoho písemných památek přišlo ať už z jakýchkoliv příčin na zmar.

Proto jistě s povděkem všude bylo uvítáno usnesení Národního shromáždění, zákon ze dne 30.I.1920 (sbírka zákonů a nařízení, částka XVI. Ze 17.II.1920, čís. 80.), kterým uložena každé obci povinnost založiti a vésti pamětní knihu obecní.

A tak i ve zdejší obci založena tato kniha pamětní a kronikářem jmenován řídící učitel zdejší školy Otakar Kousal, rodák heraltický.

Proč zřizujeme pamětní knihy obecní? Abychom budoucím generacím zachovali obraz současného našeho života, jeho snah, chyb i úspěchů, jeho dobrých i stinných stránek. Pochopí tak lépe, jak se vyvíjel život v jejich obci a v celém současném prostředí, jak těžce a jakými často oběťmi bylo vybudováno to, kolem čeho chodili by jinak bez porozumění, nevšímavě. Poznají naše přednosti a mohou se vyvarovati našich chyb. Budou z kroniky čerpati poučení, učit se úctě k práci předků a zodpovědnosti za vlastní činy. Usnadníme práci těm, kdo budou psáti dějiny obce, kraje, státu. Oč snazší práci bude míti historik příštích dob, jenž v každém kraji nalezne řadu spolehlivě psaných kronik, proti starším dějepiscům, kteří léta a desítky let pracně sháněli prameny po různých archivech! Obecní kroniky poskytnou bohatého materiálu školám a vlastivědným sborníkům, a stanou se tak zřídlem poučení širokým vrstvám našeho lidu.

Jest vroucím přáním prvého kronikáře a jistě i jeho všech nástupců, aby také pamětní kniha obce Heraltic svůj vznešený úkol plně provedla.

Usnesením obecního zastupitelstva ze dne _____ byl jsem já, Otakar Kousal, řídící učitel 3 třídní obecné školy v Heralticích, ustanoven kronikářem zdejší obce. Narodil jsem se dne 21.IX.1883 v Heralticích, v pop. čís. 74. Otec můj se jmenoval František Kousal, matka

Františka, roz. Marešová z Heraltic, čp. 5. Do obecné školy chodil jsem v Heralticích. Byla tehdy 2 třídní v panském domě čp. 1, v prvním poschodí vzadu, kde teď zůstává rodina nadlesního v. v. p. Viléma Schickla. Ve 12 letech odešel jsem do Třebíče na gymnasium, kde jsem po 8 letech 17.VII.1904 maturoval. Po roční soukromé přípravě složil jsem doplňovací zkoušku učitelské dospělosti na ústavě v Poličce v Čechách a tak stal jsem se učitelem. První místo jsem nastoupil 15.IX.1905 na 3 třídní obecné škole ve Vladislavi, kde jsem zůstal měsíc. Potom jsem byl přidělen na 5 třídní obecnou školu do Budišova, kde jsem setrval do 15.II.1915, kdy jsem musel nastoupiti vojenskou službu za války. Z té jsem se vrátil až po převratu dne 7.XI.1918. Byv uznán při prvním třídění t.zv. „Musterungu“ dne 8.XII.1914 v Třebíči způsobilým, stal jsem se v 31 letech rekrutem. Službu vojenskou jsem nastoupil 15.II.1915 u p. pl. č. 99. ve Znojmě. Pluku tomu se říkalo „Kanárce“, protože měl žluté výložky. Tam jsem byl od 15.II. – 8.VIII.1915 v záložní důstojnické škole, potom po složení zkoušky u III. náhradní setniny. Pro tělesné vyčerpání byl jsem však superarbitrován a přidělen ku pomocným službám k V. setnině p.pl. č. 99. V té době však vyšel od vrchního vojenského velitelství rozkaz, aby všichni čeští lidé, kteří byli uznáni za méně schopné k činné službě, zvláště pak učitelé, profesoři, advokáti, redaktori atd. nebyli propuštěni domů, ale aby byli dáni do t.zv. internačních táborů, kde měli býti pozorováni, zda svou méněschopnost nesimulují. A tak tento osud stihl také mě. Stal jsem se spolu s jinými známými „politicky podezřelým“ a byl jsem internován od 9.IX.1915 – 6.IV.1916 na Krapfenwaldu a Hameau u Vídně, na Spiegelhagenu a Bergu u Bratislavi. Byv odtud propuštěn sloužil jsem v kanceláři u účetního kontrolního voj. oddělení v Iridentu, Munkáči, Sarajevu, ve Skadaru v Albanii, v Trebinji a Osieku. Tam mne zastihl převrat a odtud jsem se vrátil 7.XI.1918 přímo domů do Heraltic. Po svém návratu z vojny byl jsem ustanoven učitelem zde v rodišti. Po odchodu říd. uč. p. Frant. Brabence na odpočinek stal jsem jeho zatímním zástupcem od 1.IX.1927 a od 1.IX.1928 definitivním.

Jako obecní tajemník, jímž jsem se stal na přání obecního zastupitelstva od května 1920, převzal jsem funkci kronikářskou ve schůzi obecního zastupitelstva dne 15.XII.1928.